

Diplomová práce

Konečnost a počátečnost

Studie k problematice konečnosti a počátečnosti ve fundamentální ontologii Martina Heideggera a v myšlení Hannah Arendtové

Autor: Bc. Vlastimil Jílek

Vedoucí práce: Mgr. Jaroslav Novotný, Ph.D.

Oponent: Ing. arch. Mgr. Marie Pětová, Ph.D.

Posudek oponenta:

Bc. Vlastimil Jílek předložil jako svoji diplomovou práci studii k problematice *konečnosti a počátečnosti* ve fundamentální ontologii Martina Heideggera a v myšlení Hannah Arendtové s názvem „Konečnost a počátečnost“.

Prvních devět paragrafů je věnováno představení Heideggerovy „fundamentálně ontologické“ pozice, a to na základě tří textů: spisu *Sein und Zeit*, přednášky *Was ist Metaphysik?* a pojednání *Vom Wesen des Grundes*. Jim také odpovídají první tři kapitoly. Ve čtvrté kapitole autor zprostředkovává pohled Hannah Arendtové, přičemž vychází zejména z textů *Vita activa* a *Mezi minulostí a budoucností*. Poslední, pátá kapitola dává perspektivu obou autorů do souvislosti a pokouší se o jejich srovnání, resp. o srovnání diskurzů, v nichž se tito filosofové pohybují. Odtud je pak též zřejmá odlišnost motivu konečnosti a počátečnosti u Heideggera a Arendtové.

Kladně lze hodnotit jak volbu tématu, tak záměr práce, diskutovat bychom mohli o tom, do jaké míry se jej podařilo naplnit. Téma konečnosti a počátečnosti v Heideggerově myšlení je bezesporu nejen klíčové, ale také obtížné, a to i v případě, že se omezíme na jeho první myslitelské období a zcela tudíž pomineme smysl *počátečnosti* a *počátku* v jeho pozdějších textech. Domnívám se, že smysl a význam, jaký přísluší konečnosti a počátečnosti v Heideggerově fundamentální ontologii, chápe autor velmi dobře, stejně jako jejich vzájemný vztah. Rovněž se domnívám, že se mu podařilo zřetelně a pěkně formulovat myšlenkový posun, jenž je mezi zmíněnými třemi Heideggerovými texty patrný, a to formou krátké úvodní rekapitulace, která otvírá každou z kapitol a je pak následována podrobnějším výkladem. K němu je již, po mém soudu, možné mít jisté výhrady. Osobně vidím jako nejzdařilejší podání přednášky *Co je metafyzika?* Mám dojem, že interpretace zbývajících Heideggerových textů, zejména příslušných paragrafů *Bytí a času*, zcela nesplňuje cíl, který si autor vytkl v „Úvodu“ své práce – cituji: „Konvergence čtení výchozích textů a vlastního vhledu do záležitosti samé, zejména u těžko přeložitelných Heideggerových textů, otevírá možnost pro srozumitelnější výklad, tzn. významově přiměřeně bohaté proartikulování fenoménů a jejich strukturních souvislostí.“ Domnívám se, že v některých pasážích je právě srozumitelnost výkladu v porovnání s originálem diskutabilní. Čímž netvrdím, že k nim mám nějaké obsahové výhrady. Jak prozrazuje několik z jinak poměrně malého množství výkladových poznámek (většinou jde totiž o odkazy a doslovné citace), větší odvaha při výkladu by byla jistě na místě (srov. např. pozn. č. 82). Míra čitelnosti je ovšem bezesporu i daní za zkratku, kterou musel autor udělat a v jejímž rámci není možné vyložit všechny Heideggerovy termíny, s nimiž pracuje a které jsou jen titulem pro daleko složitější struktury.

Vzhledem k sledované problematice i vzhledem k tomu, že jde o téma pro Heideggera klíčové, by možná bylo dobré vyložit otázku časovosti pobytu poněkud podrobněji.

Naopak výklad tří základních činností člověka, tedy práce, zhotovování a jednání, odpovídajících třem podmínkám lidské existence v kapitole věnované myšlení Hannah Arendtové je zdařilý, stejně jako výklad role počátečnosti a konečnosti v její koncepci.

Poslední, tj. pátá kapitola spolu se „Závěrem“ staví obě představené myslitelské pozice vedle sebe jako dvě perspektivy, v nichž lze konečnost a počátečnost spatřovat. Ve sledování jejich souvislosti by bylo, domnívám se, možné jít dál.

Po formální stránce je práce v pořádku, pouze s výhradou ke způsobu uvádění doslovných citací v poznámkách – autor zde zcela vypouští uvozovky, takže na první pohled není zcela jasné, zda se jedná o jeho vlastní výkladovou poznámku či o citaci. V některých případech, tzn. u odstavců, které na sebe plynule výkladově navazují, je oddělování odstavců celým řádkem poněkud kontraproduktivní a pro čtenáře spíše rušivé.

Celkově považuji práci za zdařilou, je opatřena seznamem literatury a splňuje všechny náležitosti předepsané pro diplomovou práci. Doporučuji ji tedy k přijetí a obhajobě a předběžně navrhuji hodnotit jako velmi dobrou (tedy známkou 2). (506.)

V Praze dne 19.3.2009